

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

ONDERWERP

Startdocumenten Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid (RES NHZ) en Deel Regionale Energiestrategie IJmond en Zuid Kennemerland (DeelRES IJZK).

SAMENVATTING

Het Klimaatakkoord wordt rond de zomer van 2019 ondertekend. Dit is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) met als einddoel 95% CO2 reductie in 2050. Voor het uitwerken en realiseren van deze nationale doelen hebben de overheden in het Interbestuurlijke Programma (februari 2018) afgesproken een meerjarige programmatische nationale aanpak met landsdekkende regionale energiestrategieën uit te werken.

Er zijn 30 regio's die een regionale energiestrategie (RES) gaan opstellen. De regio Noord-Holland Zuid (NHZ) is één van de 30 regio's van Nederland. De deelregio IJmond - Zuid Kennemerland (IJZK) is weer één van de zes deelregio's van Noord-Holland Zuid.

De Regionale Energiestrategie is:

- een instrument om ruimtelijke inpassing met maatschappelijke betrokkenheid te organiseren;
- een manier om langjarige samenwerking tussen alle regionale partijen te organiseren;
- een product waarin de regio beschrijft welke energiedoelstellingen zij zal halen en op welke termijn.

Om de RES op een goede wijze door te laten werken in het beleid voor de fysieke leefomgeving is bepaald dat startdocumenten bestuurlijk worden vastgesteld. Voor onze deelregio zijn dat het Plan van Aanpak DeelRES IJZK en de Startnotitie RES NHZ. Via het brede raden overleg IJmond - Zuid Kennemerland vindt aansluiting op de regionale agenda IJmond - Zuid Kennemerland en de Omgevingsvisie plaats.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- Nota Duurzaamheid 2016-2020
- Parijsverklaring 2016 (Ondertekening van de internationale klimaatafspraken Parijs)
- Ontwerp Klimaatakkoord
- Handreiking Regionale Energiestrategie

BESLUIT B&W

1. Het college stemt in de Raadsbrief DeelRES IJmond – Zuid Kennemerland namens het college te versturen.
2. De raad voor te stellen:
 - a. Kennis te nemen van de Raadsbrief DeelRES IJmond - Zuid Kennemerland.
 - b. Akkoord te gaan met het Plan van Aanpak DeelRES IJmond – Zuid Kennemerland, onder voorbehoud dat het landelijk Klimaatakkoord wordt ondertekend.
 - c. Akkoord te gaan met de Startnotitie RES Noord Holland Zuid, onder voorbehoud dat het landelijk Klimaatakkoord wordt ondertekend.
3. Dit besluit voor te leggen aan de commissie Middelen voor advies aan de raad (A-stuk).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 juli 2019

besluit:

1. Kennis te nemen van de Raadsbrief DeelRES IJmond - Zuid Kennemerland.
2. Akkoord te gaan met het Plan van Aanpak DeelRES IJmond – Zuid Kennemerland, onder voorbehoud dat het landelijk Klimaatakkoord wordt ondertekend.
3. Akkoord te gaan met de Startnotitie RES Noord Holland Zuid, onder voorbehoud dat het landelijk Klimaatakkoord wordt ondertekend.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

AANLEIDING

Naar verwachting wordt rondom de zomer 2019 het nationale Klimaatakkoord gesloten. Dit is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Gemeente Heemstede heeft in februari 2016 de Parijsverklaring ondertekend. De doelstelling is 49% CO2 reductie in 2030 met als einddoel 95% CO2 reductie in 2050. In het Klimaatakkoord zijn maatregelen benoemd om minimaal aan deze doelstellingen te voldoen. Deze zijn onderverdeeld in vijf onderwerpen: duurzame elektriciteitsopwekking, gebouwde omgeving, landbouw en landgebruik, mobiliteit en industrie.

Om het RES proces formeel te starten is bepaald dat bestuurlijke startdocumenten moeten worden vastgesteld. De Startnotitie RES NHZ (bijlage 716536) wordt door de gemeentelijke raden, Provinciale Staten en Algemene Vergaderingen van de Waterschappen als decentrale overheden vastgesteld. Dit bestuurlijk startdocument voor de RES heeft als doel om bestuurlijke overeenstemming te krijgen op het proces, inhoud, planning, organisatie en doel. Met het opstellen van dit startdocument worden de mogelijke aanpassingen in het beleid voor de fysieke leefomgeving voorbereid.

Iedere deelregio is anders georganiseerd waarbij onze deelregio IJmond – Zuid Kennemerland ervoor kiest om ook het Plan van Aanpak DeelRES IJZK (bijlage 716535) vast te laten stellen door onze raden.

Ten slotte ontvangen alle raden van de deelregio IJZK de Raadsbrief DeelRES IJZK die ingaat op de kansen en ambities van onze deelregio en de aansluiting op de regionale agenda IJZK via het Brede Raden overleg (bijlage 716537)

MOTIVERING EN KANTTEKENINGEN

1. Gemeenten krijgen de regie in de energietransitie

Met het landelijke Klimaatakkoord krijgen de gemeenten de regie over de energietransitie. Dit omdat gemeenten al veel ervaring hebben opgebouwd, dichtbij de bewoners staan en de lokale context het beste kennen. In de RES werken de decentrale overheden langjarig met elkaar samen: gemeenten, provincies, waterschappen, netbeheerders en overige betrokken partijen.

Tijdens het Portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid van 7 november 2018 hebben de gemeenten van de deelregio IJmond – Zuid Kennemerland besloten dat zij vanuit hun eigen beleid willen meewerken aan de RES. De ambities verschillen tussen de zeven gemeenten maar de meeste gemeenten hebben de landelijke klimaatdoelstellingen al omgezet in lokaal beleid.

Op 2 april 2019 was de startdag van de DeelRES IJZK. Tijdens die dag is een aantal principes met betrekking tot de bestuurlijke besluitvorming, het ruimtelijk inpassen van de opgave en de communicatie en participatie met bewoners uitgewerkt. Deze zijn gepresenteerd aan de wethouders duurzaamheid of ruimtelijke ontwikkeling en vervolgens van opmerkingen voorzien.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

In het Plan van Aanpak DeelRES IJZK (bijlage 716535) staat beschreven hoe de gemeenten van de deelregio IJZK de regie nemen en samenwerken aan de DeelRES IJZK. Het Plan van Aanpak van de DeelRES IJZK is leidend ten opzichte van de Startnotitie RES NHZ.

2. De betrokkenheid van de lokale raden en bewoners is essentieel

De impact van de DeelRES IJZK en de RES NHZ kan groot zijn. Het is dus heel erg belangrijk dat de gemeenten een zorgvuldig proces voeren dat voldoende ruimte geeft om keuzes af te wegen en het lokale gesprek te kunnen voeren.

Het gemeenschappelijke ondersteuningsprogramma dat de gemeenten, de provincie en de waterschappen voor het RES-proces hebben ingezet via het Rijk, biedt de mogelijkheid om informatieve sessies en werksessies te organiseren. De sessies zullen voor zowel raadsleden, stakeholders zoals de woningcorporaties en inwoners georganiseerd gaan worden. Ook kunnen de gemeenten gebruik maken van een goede participatiestrategie en hun eigen communicatiecampagnes versterken en inzetten voor de DeelRES IJZK en RES NHZ.

Het Klimaatakkoord vraagt een flink tempo voor het opleveren van de DeelRES IJZK en de RES NHZ. Deze moeten 6 maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord als concept klaar zijn. Daarna hebben alle gemeenten en RES regio's één jaar de tijd om te komen tot een definitief bod. Deze RES NHZ 1.0 is onderdeel van de landelijke RES. Alle 30 RES regio's moeten in totaal bijdragen aan het landelijk doel van 49% CO2 reductie. Iedere twee jaar worden deze RES'en herzien. Een lange doorlooptijd kan het draagvlak ondermijnen. De zorgvuldigheid richting inwoners moet in een goede balans zijn met voldoende van het hele proces.

3. De DeelRES IJZK en de RES NHZ zijn de start van een traject van bestuurlijke besluiten in de gemeenten met betrekking tot de energietransitie.

Naast het opstellen van een RES wordt er in het Klimaatakkoord ook van de gemeenten verwacht dat ze een Transitievisie Warmte opstellen en de Uitvoeringsplannen op wijkniveau voorbereiden. Raadsleden zullen de aankomende tijd daarom een flink aantal bestuurlijke besluiten voorgelegd krijgen met betrekking tot de energietransitie. Daarbij wordt van grof naar fijn gewerkt: met de RES wordt het regionale niveau in kaart gebracht, de Transitievisie Warmte gaat echt over het lokale/gemeentelijke niveau en de Uitvoeringsplannen richten zich op de wijken. Tussen deze drie niveaus zijn het de afhankelijkheden wat het complex maakt. Programmatische aanpak op gemeentelijk niveau vindt plaats in nauw verband met de Omgevingsvisie.

In Heemstede is voor de Transitievisie Warmte gestart met verkenning naar de potentie van alternatieve energiebronnen voor warmte. In dit kader worden mogelijk deelbesluiten voorgelegd over deze bronnen, het bestuurlijk beheer en de betaalbaarheid. Deze deelbesluiten geven voldoende kader voor de DeelRES IJZK en de RES NHZ waarin ook warmteoplossingen in beeld zullen worden gebracht.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

4. Welke beheersmaatregelen worden genomen voor de diverse risico's?

In het proces tot nu toe is helder in kaart gebracht welke risico's er zijn en welke beheersmaatregelen genomen kunnen worden. Hiervoor is in de Startnotitie RES NHZ in Bijlage 4b (716536) een Risicoregister opgenomen met de bijbehorende beheersmaatregelen.

5. Moeten we de ondertekening van het landelijk Klimaatakkoord niet afwachten?

Omdat het onzeker is wanneer het Klimaatakkoord wordt ondertekend, heeft het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland ervoor gekozen om voor eigen rekening en risico het gemeenschappelijke ondersteuningsprogramma voor te financieren. De verwachting is, dat er met het ondertekenen van het Klimaatakkoord, ook voldoende budgetten vrijkomen om in ieder geval de kosten voor dit ondersteuningsprogramma te vergoeden.

De gemeentelijke colleges hebben toegezegd om het ondersteuningsprogramma zo goed mogelijk te benutten door het RES proces te starten en niet af te wachten wanneer het landelijke Klimaatakkoord getekend wordt.

6. Wat als er geen landelijk Klimaatakkoord komt?

In december 2018 is de conceptversie van het landelijk Klimaatakkoord gepresenteerd. Deze is doorgerekend door het Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Bureau voor Statistiek. Op dit moment worden de laatste onderhandelingen gehouden over het klimaatakkoord. Deze gaan voornamelijk over de twee klimaattafels Industrie en Landbouw. De RES gaat over de afspraken die zijn gemaakt door de klimaattafels Energie en Gebouwde Omgeving. Inmiddels is ook de Klimaatwet aangenomen door de Eerste Kamer waarmee de kaders zijn geformuleerd voor het behalen van de klimaatdoelen.

7. De DeelRES heeft geen juridische status, maar is wel een werkbare schaalgrootte.

Vanuit het ondersteuningsprogramma worden informatie- en werksessies georganiseerd voor raadsleden, belanghebbenden, inwoners en ondernemers. De maximale schaal waarop het maken van afspraken kan plaatsvinden is de deelregio. Er is daarom afgesproken dat iedere deelregio een plan maakt. Deze gezamenlijke plannen vormen samen de RES NHZ. Veel duurzame oplossingen zullen de grenzen van de deelregio overschrijden. Niet alleen als het gaat om wind- en zonne-energie, maar ook als het gaat om warmteoplossingen als alternatief voor aardgas. Dergelijke grensoverschrijdende oplossingen komen tot uiting in de RES NHZ. Dit is vastgelegd in de Startnotitie RES NHZ. De raden in de deelregio IJZK worden in de besluitvorming gevraagd om zowel met de DeelRES IJZK als met de RES NHZ in te stemmen.

8. De ruimtelijke impact van de DeelRES kan groot zijn.

Met de RES wordt de energietransitie zichtbaar: er komen mogelijk meer windmolens en zonnepanelen of installaties voor warmteopslag bij. Hiertegen kan mogelijk meer weerstand ontstaan. Vanuit het gemeenschappelijke ondersteuningsprogramma krijgen de gemeenten hulp bij het uitvoeren van een goede participatie en communicatie naar de inwoners.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

Voor Heemstede wordt een duidelijk participatietraject opgezet waarbij ook aansluiting wordt gezocht bij reeds lopende trajecten voor bijvoorbeeld het verduurzamen van gebouwde omgeving, de Omgevingsvisie en andere logische momenten.

In de RES'en wordt gestreefd naar zeker 50% lokaal eigendom van projecten voor wind- en zonne-energie op land. Door de opbrengsten van de projecten terug te laten vloeien naar de lokale gemeenschap, neemt het draagvlak en de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en andere relevante partijen toe.

FINANCIËN

Via het landelijke programma RES wordt per jaar (gedurende 3 jaar) budget beschikbaar gesteld voor de 30 RES-regio's. Dit wordt pas ná ondertekening van het Klimaatakkoord beschikbaar gesteld aan de regio's. Voor de RES NHZ is er circa € 600.000 per jaar beschikbaar. Dit bedrag zal worden ingezet voor de programmaorganisatie, onderzoeksgeld, participatie, proceskosten, communicatiemiddelen en dergelijke. Deze landelijke bijdrage is bestemd voor het ondersteunen van de gemeenten bij het opstellen van de RES.

De provincie Noord-Holland faciliteert het RES-proces door het beschikbaar stellen van de programmamanager RES NHZ, ambtelijke capaciteit, kennis en expertise. De gemeenten en waterschappen stellen de eigen ambtelijke capaciteit beschikbaar, net als de kosten voor voorzieningen (locatie, catering) van de lokale en regionale ateliers.

De enige kosten die de Deelregio IJZK zelf maakt, zijn de kosten voor een procesmanager. Het gedeelte van deze kosten dat voor rekening van de gemeente Heemstede komt is gering en wordt door het duurzaamheidsbudget gedekt als dit niet gedekt kan worden uit de middelen vanuit het landelijke programma RES.

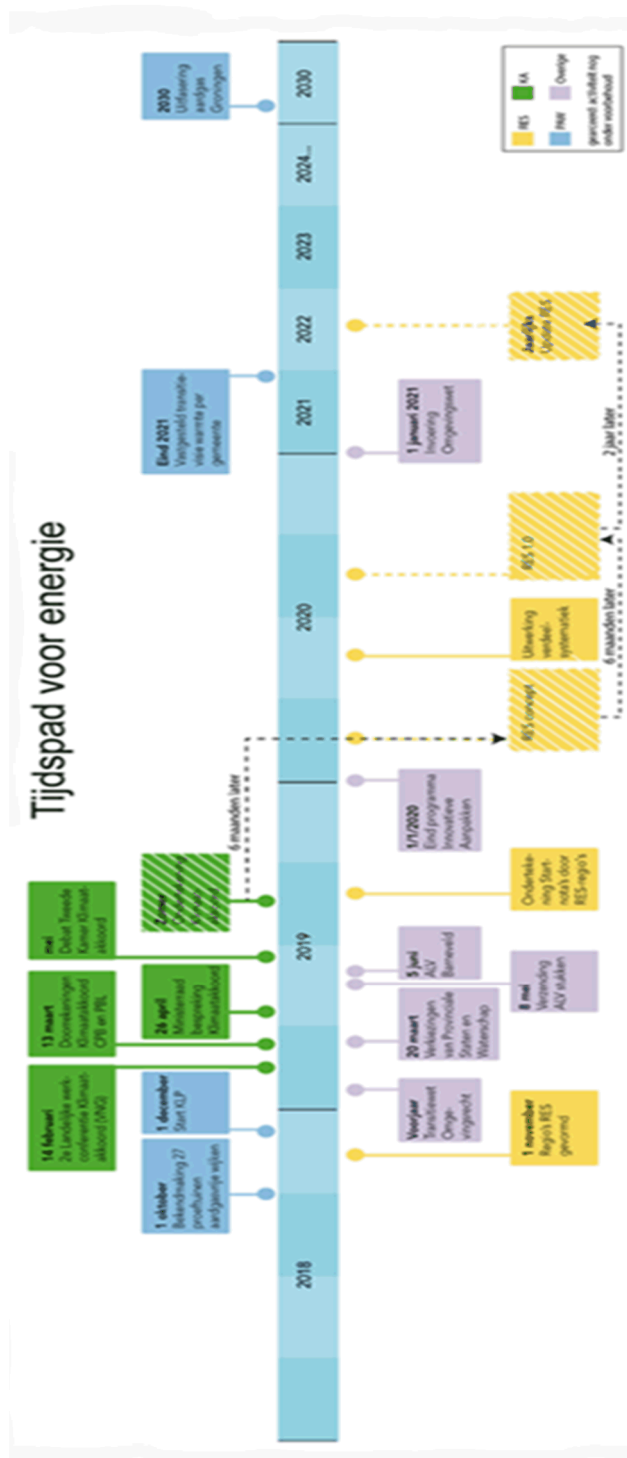
PLANNING/UITVOERING

- Mei-juli 2019: bespreking van het raadsstuk Startdocumenten DeelRES IJZK en RES NHZ in alle colleges in de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland.
- Juni-september 2019: bespreking van het raadsstuk Startdocumenten DeelRES IJZK en RES NHZ in de commissies van de deelregio IJmond & Zuid-Kennemerland.
- Oktober 2019: op zijn vroegst wordt in deze maand de ondertekening van het landelijk Klimaatakkoord verwacht.
- Voorjaar 2020: Concept DeelRES IJZK en RES NHZ gereed (Collegebesluit)
- Voorjaar 2021: DeelRES IJZK en RES NHZ als definitieve versie gereed (Raadsbesluit)

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

In bijgaand overzicht de relatie tussen deze RES, de Transitievisie warmte, het Klimaatakkoord, de Uitvoeringsplannen op gebiedsniveau en de Omgevingsvisie

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

In regionaal verband wordt voor communicatie en participatie actief samengewerkt. Ook het landelijke programma Regionale Energiestrategie werkt aan een helder communicatietraject om inwoners en ondernemers in Nederland te informeren. Hiervoor zijn inmiddels drie websites opgezet over de RES, het Klimaatakkoord en de Transitievisie warmte.

- <https://regionale-energiestrategie.mett.nl>
- <https://www.klimaatakkoord.nl/>
- <https://expertisecentrumwarmte.nl/>

In Heemstede wordt voor de zomer een enquête gehouden om informatie op te halen over duurzaamheid. Via het 'digipanel' wordt gevraagd naar wat men weet, wat men zelf doet en wat verwacht wordt van de gemeente als het gaat om duurzaamheid. De informatie hieruit wordt ingezet om het online platform zodanig effectief in te richten dat de gemeente goed aansluit bij de vraag.

Daarnaast is alle informatie beschikbaar over het verduurzamen van de gebouwde omgeving in Heemstede op de website van het Duurzaam Bouwloket en de Huizenaanpak. Op www.duurzaambouwloket.nl staat onder andere een helder stappenplan om je woning aardgasvrij te maken, subsidiemogelijkheden en ervaringen van anderen. Op www.huizenaanpak.nl staan tips en is er de mogelijkheid om in te schrijven voor een gratis adviesgesprek in de showroom in de Waardepolder.

In het Plan van aanpak RES IJZK (716535) is een planning opgenomen waarop in kaart is gebracht op welke momenten en hoe besluitvorming zal plaats vinden en hier over te communiceren.

Daarnaast is in bijlage 4a van de Startnotitie RES NHZ (716536) een communicatiematrix opgenomen op welke momenten vanuit het Programma RES belanghebbenden worden geïnformeerd en op welke manier.

Participatie is een essentieel onderdeel om te komen tot een gedragen RES, Transitievisie warmte en Uitvoeringsplannen op gebiedsniveau. Het participatieproces is geen lineair stappenplan, maar een proces waarin een aantal stappen cyclisch wordt doorlopen en waarmee de Regionale Energiestrategie wordt aangescherpt en aangevuld. Hierdoor zal ook meer draagvlak ontstaan.

Heemstede gaat voor de participatie een lokaal traject opstellen aansluitend bij de andere trajecten zoals de Omgevingsvisie, de Transitievisie warmte, gebiedsgerichte uitvoeringsplannen aardgasvrij en de nieuwe Nota Duurzaamheid 2020 - 2024.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 26 september 2019

DUURZAAMHEID

De Energietransitie is een maatschappelijk vraagstuk waar mondiaal grote aandacht voor is. Heemstede draagt door actieve bijdrage aan het RES proces bij aan het realiseren van het doel om de CO2 te reduceren.

Door ondertekening van de Parijsverklaring heeft de gemeente Heemstede zich gecommitteerd om bij te dragen aan het halen van de doelen van CO2 reductie naar 49% in 2030 en 95% in 2050.

BIJLAGEN

- 716535 Plan van Aanpak Deel Regionale Energiestrategie IJmond – Zuid Kennemerland
- 716536 Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid
- 716537 Raadsbrief Deel Regionale Energiestrategie IJmond – Zuid Kennemerland